

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

**PŘEHLED VÝZKUMŮ
43**

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-36-2

BRNO 2002

SLAVKOV U BRNA (okr. Vyškov)

Areál fy Rauscher, východní okraj intravilánu. Kultura horákovská. Pohřebiště. Záchranný výzkum.

Při rozšiřování areálu firmy Rauscher, s.r.o., byla v květnu 2001 odhumusována plocha 100x100 m. Staveniště se nachází na pravobřežní terase řeky Litavy, při východním okraji intravilánu Slavkova. Na severu je omezeno starou silnicí Slavkov-Bučovice, na východě obslužnou komunikací a příjezdem do areálu Autosalonu VW, na jihu výrobní budovou firmy Rauscher. V severo-východní části této plochy byla zjištěna skupina pěti hrobů kultury horákovské. Její přesnou polohu udávají na ZM ČR 1:10 000 list 24-43-09 body vzdálené od Z a J s.č. 196:283; 200:283; 200:179; 196:179 mm. Nadmořská výška se pohybuje kolem 216 m. Podloží tvořené žlutými prachovými hlínami bylo v místě výzkumu překryto cca 0,5 m silnou orníční vrstvou. Směrem k západu černošedá nadložní vrstva postupně narůstala až o dalších 0,7 m a zasahovala tak až pod základovou niveletu stavby. Pohřebiště bylo tedy původně situováno na mírně vyvýšené sprašové duně, pozvolna klesající směrem k západu. Teprve dodatečně byl terén vyrovnán splachovou činností.

Obr. 19. Slavkov u Brna. Výsek ze ZM ČR 1: 10 000 list 24-43-09. 1 - areál Cutisinu; 2 - místo nálezu „knížecího hrobu“ v roce 2000; 3 - pohřebiště v areálu fy Rauscher.

Slavkov u Brna. Lage der archäologisch untersuchten Flächen (1-3).

Hroby byly bohatě vybaveny především keramickými nádobami. Agresivní půdní prostředí způsobilo, že se bronzové, ale především železné předměty a kosterní pozůstatky v jediném kostrovém hrobě (H 2) dochovaly ve značně poškozeném

stavu. Neobvyklým projevem pohřebního ritu bylo umístění ploché kamenné desky do středu hrobové jámy (H 2, 3). Hroby tvořily na skryté ploše izolovanou skupinu, ale v roce 2000 našla B. Mikulková ve vzdálenosti asi 200 m směrem na východ bohatě vybavený „knížecí hrob“ téže kultury (archiv ÚAPP Brno NZ č. 42/01). Lze tedy předpokládat, že oba tyto nálezy tvoří součást rozsáhlejšího pohřebiště, na kterém se zřejmě pohřbívali obyvatelé osady situované v místě dnešního areálu Cutisinu (archiv ÚAPP Brno NZ č. 11/98, 245/98, 137/00).

Martin Geisler, ÚAPP Brno

Resumé:

Slavkov u Brna (Bez. Vyškov), Intravillan der Gemeinde. Hallstattzeit (Horákov-Kultur). Gräberfeld. Rettungsgrabung.

STAŘÍČ (okr. Frýdek-Místek)

„Okrouhlá“. Latén (LT-D1). Ohrazené výšinné sídliště. Předstihový výzkum.

Důvodem předstihového archeologického výzkumu, který na lokalitě proběhl v období 6. 6.-7. 9. 2001, byla realizace Základnové stanice mobilních telefonů GSM sítě Paegas, jejímž investorem byla firma RadioMobil, a.s. Zkoumaná lokalita se nalézá na parcele č. 1595/1 v katastrálním území obce Staříč, na kopci zvaném Okrouhlá (též Okrouhlice). Kopec je zhruba ze tří čtvrtin zalesněn, zbytek plochy včetně temene je užíván jako pastvina. Z hlediska geomorfologického zkoumaná lokalita náleží k Západobeskydskému podhůří, konkrétně se jedná o podcelek IXC-IC Příborská pahorkatina (dle Czudek 1972). Geologický podklad kulturních vrstev je zde tvořen mezozoickými lhoteckými vrstvami, které tvoří písčité flyš s šedými a zelenými chondritickými skvrnitými jílovci s výskytem křemitých piskovců s rohovci.

Kopec Okrouhlá (371 m n.m.) je poměrně symetrického kuželovitého tvaru a spolu se sousední Strážnicí (391,8 m n.m.) a Kamennou (385,1 m n.m.) tvoří jednu z terénních dominant v okolí Staříče. Pozitivní archeologické nálezy, získané zejména terénní prospekci, byly z Okrouhlé známy již od sedmdesátých let minulého století.

Vlastnímu archeologickému výzkumu předcházel nedestruktivní výzkum geofyzikální, který provedli odborní pracovníci Geotestu Brno, a.s. v jarních měsících. Výzkum se zaměřil jednak na centrální vrcholové plató, kde měla být umístěna věž a její technické zázemí, jednak na trasu příjezdové komunikace. Základnová partie věže má rozměry 10x10 m, zábor pozemku, kde je rovněž umístěná malá budova technického zázemí, činí 20x20 m. Plocha základu, jež měla podlehnout totální destrukci, byla prozkoumána celá, širší zábor byl zkoumán sítí obdélníkových sond o rozměrech

7,5x0,5 m. Vrcholové plató bylo zkoumáno sondami A až L a Y, příjezdová komunikace sondami M až X. Mocnost kulturní vrstvy nad vystupujícím skalnatým podložím kolísala na vrcholu kopce mezi 15–50 cm. Výzkum dotčených ploch (zejména sondy K–L, N–O a Y) poskytl poměrně reprezentativní korpus keramiky s charakteristickým hrubým ostrivem, svislým žlábkováním a několika oválnými okraji. Část keramiky byla silně tuhovaná. Protože dřívou většinu keramických nálezů představovaly fragmenty výdutí a atypické střepy, nelze v rámci získaného souboru zcela vyloučit starší halštatskou složku. Těžiště osídlení Okrouhlé však nepochybně spadalo do období púchovské kultury, přesněji do její fáze LT-D1. Vedle částečně odkryté soustavy kulových jam v JZ sektoru zkoumané plochy, prozrazující zde patrně existenci větší obytné stavby o přesně nezjištěném půdorysu, lze jako největší přínos výzkumu hodnotit zdokumentování dříve pouze předpokládané fortifikace. Tu tvořil malý val, dřevěná palisáda (dochovaný palisádový žlábek) a nehluboký příkop o šířce cca 2 m (obr. 1). Převýšení mezi korunou valu a nejhlubším místem příkopu činilo ve zkoumaném úseku pouze 60–70 cm (obr. 2). Z hlediska rozměrů celé soustavy a na základě faktu, že palisádový žlábek mohl pojímat kulany do maximálního průměru 15 cm, lze spíše hovořit o jednoduchém plotovém ohracení. O takto hrazeném prostoru lze spíše spekulovat jako o hospodářském dvorci než o strategické pevnosti. Koruna valu byla široká jen asi 1 m, na jeho vnitřní straně se nalézala mělká deprese s výraznou koncentrací mazanice a kamenů. Keramický materiál z této deprese a z příkopu je púchovský. V zahlobenině s mazanicí na vnitřní straně valu byl rovněž objeven malý bronzový nožík s částečně dochovaným trnem (obr. 3:1). Při průzkumu valu bylo rovněž objeveno torzo malého železného srpů (obr. 3:3). K významnějším nálezům z lokality lze dále počítat polovinu kotoučku z tmavozeleného skla, zdobeného ve hmotě bílou a fialovou nití. Průměr stěny kotoučku je 12 mm (obr. 3:2).

Pavel Stabrava, SPÚ Ostrava, arch. odd. Opava

Literatura:

Czudek, T. 1972: Geomorfologické členění ČSR, *Studia geographica* 23.

Resumé:

Staříč (Bez. Frýdek-Místek), „Okrouhlá“. Latènezeit (LT D1). Höhensiedlung. Vorläufige Rettungsgrabung.

STŘELICE (okr. Brno–venkov)

„Padělký u mlýnka (Dolní pole)“. LT A. Výrobní objekt. Záchraný výzkum.

Při výkopu dálkového optického kabelu Čerčany-Brno-hranice ČR/Rakousko byl na katastru obce Střelice v trati „Padělký u mlýnka“ prozkoumán výrobní objekt, jehož poloha je identifikována na mapě ZM ČR 1:10 000 list č. 24–34–08 těmito koordináty od Z a J s.č. 465:282,5; 465:297 mm. Objekt se nacházel na temeni sprašové terasy (279 m n. m.), která se V směrem mírně svažuje k toku Troubského potoka (270 m. n. m.), po jehož obou březích se nachází cca 10 m široký inundační pás. Tok je od místa nálezu vzdálen cca 50 m. Podloží lokality je tvořeno sprašovými hlínami, které jsou pokryty cca 0,30 m mocnou vrstvou hnědozemní ornice. Jedná se o objekt pravidelného obdélného půdorysu s nadzemní kulovou konstrukcí o rozměrech 5,6x5,1 m, zahlobený 0,50 m do podloží a orientovaný ZSZ–VJV směrem. Při jeho průzkumu byly zjištěny celkem dvě funkční fáze a také dva zánikové horizonty. V prvním funkčním období se uvnitř objektu nacházela jáma (k. č. 501), ve které se mísily dva druhy hlíny (spraš a ornice). Vzniklá směs se proplavovala a nechala uležet (obr. 20:A). Hotový produkt sloužil k výrobě nepálených hliněných závaží jehlcového tvaru. Jejich části – pravděpodobně zmetky – byly nalczeny v zásypu výše uvedené jámy. Po zániku objektu požárem byl objekt částečně obnoven. I když se v něm v jeho druhé funkční fázi hliněná směs již nepřipravovala, vlastní výroba zde patrně – soudě podle nálezu čtyř skládek (k. č. 126/1 až 126/4) hotových hliněných závaží o celkovém počtu 49 ks – pokračovala i nadále (obr. 20:B). Nalczená závaží nenesou stopy ohně, což spolu s přítomnými mazaninými bloky svědčí o tom, že i tato funkční fáze byla ukončena požárem. Tím dochází k definitivnímu zániku objektu. Z výplně objektu pochází množství keramického materiálu (např. části braubašské misky), mazanice, zvířecí kosti a přesleny. Výrobní objekt byl nalezen v prostoru, který byl intenzivně osídlen v závěru doby laténské a ve starší době římské (Belcredi 1989).

Tomáš Berkovec, ÚAPP Brno

Literatura:

Belcredi, L. a kol. 1989: Archeologické lokality a nálezy okresu Brno-venkov, Brno.

Resumé:

Střelice (Bez. Brno-venkov), „Padělký u mlýnka (Dolní pole)“. LT A. Herstellungsobjekt. Rettungsgrabung.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 43 (2001)

Vydává:	Archeologický ústav AV ČR Brno Královopolská 147, 612 00 Brno E-mail: infor@iabrno.cz http://www.iabrno.cz
Odpovědný redaktor:	Doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
Redakce a příprava pro tisk:	Mgr. Bakázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdl, PhD., PhDr. Lubomír Šebela, CSc., Alice Del Maschio, Miroslav Lukáš
Jazyková úprava:	PhDr. Jan Balhar, CSc.
Na titulním listě:	Plastika medvěda z Pavlova (kresba J. Svoboda); letecký snímek Mušova a Pálavy (foto O. Šedo)
Tisk:	BEKROS
Náklad:	350 ks

© 2002 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00